

*Друкується за рішенням Вченої ради
Інституту політології та права
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 8 від 23 червня 2010 року).*

Редакційна колегія:

- Андрущенко В. П.* – академік АПН України, доктор філософських наук, професор, ректор НПУ імені М. П. Драгоманова (співголова Редакційної колегії);
- Шемшученко Ю. С.* – академік НАН України, доктор юридичних наук, професор, директор Інституту держави і права імені В.М. Корецького, (співголова Редакційної колегії);
- Андрусишин Б. І.* – доктор історичних наук, професор, академік УАН (заступник голови Редакційної колегії);
- Бошицький Ю. Л.* – кандидат юридичних наук, професор;
- Акуленко В. І.* – доктор юридичних наук, професор;
- Андрійко О. Ф.* – доктор юридичних наук, професор;
- Бобровник С. В.* – кандидат юридичних наук, професор;
- Бучма О. В.* – кандидат філософських наук, доцент (відповідальний секретар);
- Волинка Г. І.* – доктор філософських наук, професор, академік УАПН;
- Бабкіна О. В.* – доктор політичних наук, професор, академік УАПН;
- Булда А. А.* – доктор педагогічних наук, професор;
- Омельченко І. К.* – кандидат юридичних наук, доцент;
- Онїщенко Н. М.* – доктор юридичних наук, професор;
- Пархоменко Н. М.* – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;
- Горбатенко В. П.* – доктор політичних наук, професор, академік УАПН;

III 79 ШОСТІ ЮРИДИЧНІ ЧИТАННЯ : матеріали Міжнародної наукової конференції 22-23 квітня 2010 року. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – 381 с.

У збірнику вміщені статті, в яких розглядаються актуальні проблеми наукових досліджень викладачів, докторантів, аспірантів, студентів навчальних закладів та наукових установ України, які працюють в галузі юридичних наук.

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ЗАСОБІВ ВИМІРЮВАННЯ: АНАЛІЗ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ

На сьогоднішній день у науковій літературі недостатньо приділяється уваги механізму протидії злочинності у сфері господарської діяльності, а також кримінально-правовій охороні прав споживачів від фальсифікації засобів вимірювання.

Кримінально-правовій охороні прав споживачів приділяють увагу такі дослідники: Ж. В. Петрочко, Є. Л. Стрельцов та ін. Однак, як правило, питання фальсифікації засобів вимірювання необґрунтовано залишається поза увагою науковців.

Упродовж реформи кримінального законодавства великим змінам піддалися норми про відповідальність за злочини в сфері господарської діяльності.

Аналіз криміногенної ситуації в Україні переконує нас в тому, що злочини у сфері господарської діяльності стають на перешкоді соціально-економічним реформам, стабільності, підвищенню рівня добробуту населення, його захищеності тощо.

Фальсифікацію засобів вимірювання сьогодні можна віднести саме до таких суспільно небезпечних діянь у сфері господарської діяльності, що посягає на права споживачів.

Тлумачний словник надає декілька тлумачень поняття “фальсифікація”:

1) підроблення чого-небудь / дії щодо погіршення споживчих властивостей товару чи зменшення його кількості при збереженні найхарактерніших, але незначних для використання за призначенням властивостей / погіршення з корисливою метою якості чого-небудь за збереження зовнішнього вигляду;

2) умисне викривлення або неправильне тлумачення тих чи інших явищ, подій, фактів;

3) підроблена річ, яку видають за справжню; підробка / замітник чого-небудь [1].

Кримінальний кодекс України визначає “фальсифікацію засобів вимірювання” як: виготовлення або перероблення з метою використання чи збуту, а також збут фальсифікованих вимірювальних приладів чи інструментів [2, с. 131].

Об’єктом цього злочину є встановлена система господарської діяльності [3, с. 455].

Отже, об’єктом є суспільні відносини, які виникають у сфері реалізації товарів, надання послуг тощо.

В окремих випадках додатковим об’єктом можуть виступати матеріальні інтереси покупців або замовників [4, с. 455]. Є. Л. Стрельцов вважає, що такі злочинні діяння можливо розглядати як стадію підготовки в загальному “ланцюгу” злочинного обману покупців та замовників [5, с. 159].

Предметом цього злочину можуть бути будь-які вимірювальні прилади або інструменти, якими може вимірюватися вага товару, що відпускається, його довжина або ширина, об’єм і так далі, наприклад, ваги або гирі важки для зважування, метр для вимірювання довжини тканини, контрольна пробірка для вимірювання об’єму рідини, що відпускається, та ін. [3, с. 455].

Об’єктивною стороною злочину є: 1) виготовлення, 2) збут; 3) переробка фальсифікованих вимірювальних приладів чи інструментів.

Виготовлення – це виробництво промисловим або непромисловим способом фальсифікованих засобів вимірювання.

Переробка – це заміна механізмів, які застосовуються у відповідному приладі, на механізми іншого типу, встановлення додаткових механізмів, пристроїв, деталей чи вузлів, інша модернізація відповідного приладу чи інструмента, які в подальшому дозволяють використовувати їх для встановлення обманних показників, наприклад, завищеної ваги, довжини, об’єму товару, що відпускається, тобто у приладах чи інструментах виникають дефекти, внаслідок чого результати вимірювань є недостовірними.

Збут фальсифікованих вимірювальних приладів чи інструментів – це їх умисне відчуження як платне, так і безоплатне (використання вимірювальних приладів чи інструментів як засобу платежу, продаж, обмін і дарування, передача в борг або в рахунок покриття боргу та ін.).

Суб'єктивна сторона даного злочину характеризується умисною формою вини. Тобто, злочинець усвідомлює протиправність і наслідки свого діяння за наявності бажання або свідомого припущення настання таких наслідків.

Суб'єктом цього злочину може бути особа, яка працює в організаціях, що виготовляють або рмонтують засоби вимірювання; особа, яка працює в підприємствах торгівлі або обслуговування; або будь-яка інша фізична, осудна особа, що досягла 16-річного віку [3, с. 455].

Санкцією ч. 1 статті 226 КК України передбачена відповідальність за виготовлення або перероблення з метою використання чи збуту, а також збут фальсифікованих вимірювальних приладів чи інструментів.

Ч. 2 статті 226 КК України містить обтяжуючі обставини у вигляді повторності. Санкцією частини другої цієї статті передбачена відповідальність за ті самі дії, вчинені особою, яка була засуджена за цією статтею.

Таким чином, в Україні кримінально-правова охорона господарської діяльності, а також прав споживачів здійснюється на підставі норм КК України, аналізуючи які можна дійти висновку про наявність в цілому потрібної правової бази для виконання державою цього завдання.

Громадяни правової цивілізованої держави, яка проголошує курс на європейську інтеграцію, мають повне право на захист через судові чи позасудові інституції, в тому числі від фальсифікації засобів вимірювання.

Л і т е р а т у р а :

1. Тлумачний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.slovnyk.net>.
2. Уголовный кодекс Украины: по состоянию на 15 апреля 2009 г. – Х. : ООО “Одиссей”, 2009. – 272 с.
3. Стрельцов Е.Л. Уголовный кодекс Украины: научно-практический комментарий / Е. Л. Стрельцов. – Х. : ООО “Одиссей”, 2009. – 888 с.
4. Стрельцов Е. Л. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Е. Л. Стрельцов. – Х. : ООО “Одісей”, 2009. – 496 с.
5. Петрочко Ж. В. Основи соціально-правового захисту особистості : навч. посібник / Жанна Василівна Петрочко. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2009. – 320 с.